

Det var så deilig å gjøre disse tekstene sammen. Folk sa: 'Men, var det ikke trist?' Nei, det var utrolig kjekt! Og jeg tror det var livgivende for pappa. Så herfra og ut kommer nok dette til å prege mitt forhold til kveldssalmer.

Mari Askvik – jeg lurer på: Den vakre, sterke, nesten urovekkende stemmen din, hvor «fant» du den? Eller husker du når du tenkte – jeg vil bli sanger?

OLAV EGIL AUNE
MØTER
MARI ASKVIK

– Det var da et veldig hyggelig spørsmål. Husker ... jeg husker en gang på videregående. Jeg skulle synges folketonesalmen *A her møter mangt* på en skolekonsert – den er så flott. Den handler om at vi skal gjennom alt dette her, da ... *å gjev eg kunne alt vondt lat vere, og gjeve eg kunne det gode gjere, og gjev at eg aldri sa eit ord, til meins for nokon på denne jord* – og så kommer det: *Han sat der uppe på Himmeltrona, han åtte fagraste kongekrona, men då han såg meg i naudi gret, til jord ned han seg sende let* ... Jeg kjente den sangen gjorde godt. Og da var det at mattelæreren min sa at, Mari, den må du syngje i begravelsen min. Det kan være det var da.

– Du vokste ikke akkurat opp med noen gullstrupe, har du sagt. Nå synger du i opera-produksjoner og i oratorier, du gjør samtidsmusikk og de norske folketonene er en lett del av hjertet, du har levd med dem hele tiden. Og nå solist i flere av sangene på Kammerkoret Novas siste plate, *Of Light and Dust*: tema er tro møter tvil, en samling jødiske og kristne sanger i ny «bunad». I en tid hvor livsanskuelser kolliderer med masse mord, synger dere altså tro opp mot elendigheten. Virker det, tror du?

– Det velger jeg å tro. Når jeg hører den jødiske sangen *Ani maamin* sammen med *Med Jesus vil*

eg fara, så slår det meg – det er jo den samme gudslengselen. Det får sangene fram, uten at vi støter oss på kanter. Vi har ulik tro, men vi lengter på samme vis.

– Det provoser også, vil jeg tro?

– Noen kan sikkert bli provosert over «blandingen», andre vil kjenne på denne felles livslengselen etter Gud. Jeg tror at mange vil treffes av denne musikken og kjenne at det finnes et større «bilde» å leve i – et fellesskap rundt ønsket om å leve et godt liv og være god.

– Det skal åpenhet til, ellers tetter det seg?

– Pappa var prest, han var et veldig åpent menneske. Vi ble for noen år tilbake kjent med ei jente fra Fryia, som hadde kommet til bygda vår Leikanger, som flyktning. Hun hadde en fantastisk sangstemme. Jeg vet ikke hvordan pappa fant ut av det, men de begynte å spille og synges sammen, gjerne i kirka – hun kom bare ned i prestegården og ringte på og sa: Skal vi spille litt? Og det gjorde de. Det hendte at pappa kom løpende ned til prestegården og henta meg og sa: Kan ikke du, Mari, bare legge på en andrestemme og så lager vi en film og legger den ut på Youtube? Jeg tror ikke hun hadde vært inne i mange kirkerom før.

– De er sliesterke. da. Melodier som har overlevd gjennom så lang tid, det er jo et kvalitetsstempel i seg selv – at folk har hatt lyst og behov for å synges dem i generasjon etter generasjon. Jeg tror disse sangene gjør oss sterke, vi ønsker dem og trenger dem. Av og til må de «fornyes», nye utgaver, nytt uttrykk. Men egentlig trenger de jo ikke stor hjelp, når det kommer til stykket.

FOTO ERLEND BERGE

MARI ASKVIK

Norsk mezzosopran – noen av engasjementene i 2019: *Leçons de Ténébres* av Charpentier med ensemblet l'Étair Libre de Neige i Bremen, solist i Humperdincks *Hans og Grete* i Sandefjord, solist i oratorier i Oslo domkirke og Nidarosdomen. Medlem av Det Norske Solistkor. Har egen konsertserie i de fem middelalderkirkerne i indre Sognefjord. Nå solist på Kammerkoret Novas nye plate *Of Light and Dust* (LAWOLWC1168).

– Det er mye «vassen» tro ute og går, utvannet tro som egentlig betyr at vi ikke tror på noe som helst – det er vel knapt noe som skaper så mange motsetninger som det. Jeg opplever at plata *Of Light and Dust* har flere anliggender, et av dem uttrykkes eksplisitt: tro. Vi leser: Den vil «vise den indre styrken som ligger i tro»?

– Ja, og det synes jeg er en veldig god beskrivelse. Jeg hadde sikkert hatt en indre styrke uten min personlige tro, også, så hvordan den manifesterer seg, vet jeg ikke helt. Men det er vel fornemmelsen av en veldig trygghet.

– Et kor er blant annet klang, hvordan vil du karakterisere Kammerkoret Nova, dere gjør jo dette sammen?

– Jeg synes de har funnet en varm og fin klang, og jeg ser at de har det fint sammen, de er ærlige med hverandre, fordi de kjenner hverandre godt. Og så virker det inkluderende, det tror jeg har så mye å si for hvordan det låter. De er kjempeengasjerte i musikken de gjør. Hovedregelen for et godt kor er på en måte å ha ørene åpne i alle retninger, men likevel ikke forsvinne. Det klarer de.

– De gamle folketonene ligger deg lett på hjertet – vi griner med én gang vi hører dem. Du sitter i kirkebenken og klemmer til – etter tre takter sitter du med klump i halsen. Hva er det med dem?

– De er sliesterke. da. Melodier som har overlevd gjennom så lang tid, det er jo et kvalitetsstempel i seg selv – at folk har hatt lyst og behov for å synges dem i generasjon etter generasjon. Jeg tror disse sangene gjør oss sterke, vi ønsker dem og trenger dem. Av og til må de «fornyes», nye utgaver, nytt uttrykk. Men egentlig trenger de jo ikke stor hjelp, når det kommer til stykket.

– Og vi griner?

– Det er jo sterke tekster, da, de går rett inn i livets kjerne – uten omveier. Det er bare slik at «... dette må vi snakke om, så la oss snakke om det i denne sangen ...», hvis du skjønner. Tonene går ikke utenom, de heller. Jeg merker i gudstjenesten at hvis det kommer opp en salme som bare har et snev av det, plutselig kommer det et vers som berører meg så jeg blir makteløs ... blank i øynene med én gang. For dette er ikke ting du til hverdags sitter og snakker om rundt middagsbordet.

– Du er opptatt av kveldssalmer, de som «synger» om at solen går ned og alt opphører, før den står opp igjen?

– Det er jo dette med kveldssalmene, de har fortvilsen i seg og samtidig troen på at det kommer en ny morgen og at ingen ting er ikke over. Jeg har jobbet veldig mye med kveldssalmer, og der har du jo nettopp dette ... nesten ... gleden i sorgen. Det er en veldig spesiell farge.

– Det er blitt plate, til og med?

– Det var min familie, da – vi har spilt inn ei plate, vi har et familieband, må vite. Det begynte med at vi skulle gi ei plate til foreldra våre til jul – på deres regning, selvfølgelig. Men pappa var veldig glad i å gjøre prosjekter, så han fikk litt blod på tann. Så vi måtte gi ut dette – folketoner, julesanger, litt sånn hummer og kanari, som vi har brukt mye i familien. Så snakket vi lenge om en oppfølger. Da pappa ble syk, tok det ikke lang tid før vi bestemte at det var nå det måtte skje. Og det ble platen *Over stjernebru – kveldstonar ved Sognefjorden*.

– En hel familie opptatt av kveldssalmer? Er det en bunnløs kilde?

SAMTALE
I denne spalten samtaler vi med en person som har markert seg innenfor temaet kristen tanke og praksis.

– Ja, så da begynte vi å samle kveldssalmer som vi hadde brukt mye og var glade i, og så opplevde vi fort at alle handlet jo om døden. Pappa hadde nettopp fått beskjed om at han hadde kreft og at han egentlig ikke hadde så lenge igjen. Det var i mai, og han døde i desember. Så midt på sommeren samla vi sammen familiebandet Askvik5 – med gode venner, som det heter, fløyte og fele og det som var tilgjengelig. Og så inviterte vi bygda, slekt og venner inn i Leikanger kyrkje og gjorde en live-innspilling. Da dagen kom, stabelt han seg opp selv om han hadde ligget med cellegift i nesten to måneder. Han spilte piano og trørgel og sang og var i sitt ess. Det ble virkelig en magisk kveld som ingen av oss som var der kommer til å glemme. Det ble en sommer med grundige studier i kveldssalmeproblemattikk. Han var jo prest, så han var bestemt på at døden skulle det prates om. Å gjøre disse tekstene sammen, det var så vanvittig deilig. Jeg kjente på den kraften som ligger i *Ned i vester solen glader* og *Se solens skjelne lys og prakt*, og folk sa ... men, var det ikke forferdelig trist? Nei, det var utrolig kjekt. Det var så godt for oss å kunne øve, arrangere, spille og synges sammen, for oss gav det en følelse av normalitet i en helt spesiell situasjon, samtidig som materialet i vi jobbet med kunne være med på troste. Så herfra og ut kommer nok dette til å prege mitt forhold til kveldssalmer.

– Bør alle synges – jeg hadde nær sagt med det nebbet vi har?

– Ja, det tror jeg. Det er et eller annet godt med vibrasjonene du får i kroppen. Synger du, blir du kjent med en personlig side av deg selv som du ikke bruker når du bare snakker. Syng i dusjen eller sammen med andre, det spiller ingen rolle, det gjør en masse med kroppen.